

Kronika wszytkego swiata /
na siese wyekow / Monarchie czterzy rozdzie
lona / s Kozmogrãphia noway z rozmaitemi Krolestw
tal pogańskimi / Zydowskymi yaro y Krześciańskye
mi / s Sybillami y prorockty ich / po
Polsku pisana s figurami.

Wktorey też żywoty Cesarznye / Papiesznye / n tynych Krolow z ich Krole-
 stwy / Asyryackich / Egipskich / Zydowskich / Greckich / Perskich / Tur-
 ckiich / Węgierskich / Czeskich / y innych rozmaitych thal
 Krolow / Synazar / nako innych przelozonych od
 początku swiata aż do thego roku
 Ktory sie piše 1 5 5 1.
 sa napisane.

Wnydzy ktoremi też nasza Polska na ostatku
 zesobna nesi wypisana.

RE FACTIS EST VIR

FAMAM EXTENDE

Podług oryginału w bibl. Z. Czarneckiego

TYTIS OPVS.

Krakow
 Wdowcy

BIBLIOTH. UNIV.

JAGELLONCAR

Boga był przehrzany y wezwany/ y innym na przykład dany/ skimi eno-
tami y litosciami/ ktore sie w iego zowocie nazywaja. Rodzay iego od
wielkich historikow jest spisany/ miał oycą Filipa krola Macedońskie-
go/ a matkę rzezoną Olimpiadą/ ten nocny ktorey sie miał wrodzić sni-
ło sie oycu iego/ iż swey żenie Olimpiadzie/ żywot był signetem zapieczę-
tował/ na ktorey pieczęci był wyrzazany lew/ Praktekarze to wykładali
iż miała wrodzić mocnego człowieka/ A byli oboje y Filip krol/ y żona O-
limpiada z wysokiego rodzaju/ Filip pośedł z Herculeśa Greka/ żona z
rodu Achillesa też Greka/ s ktorych sie był ten znamienity a słachetny
krol Alexander wrodził.

Rodzay Alexandra wielkiego y Filipa oycy ie- go Krolow Macedońskich.

Hercules/ Hillus/ Cleodenus/ Aristomachus/ Temenus/ Perdicas/ Ar-
geus/ Filipus/ Aeropus/ Alctas/ Amintas/ Alexander pierwszy/ Amin-
tas wtory/ Filip wtory/ a stych Alexander wielki pośedł.

Herodotus.

Wrodził sie Alexander wielki po Trojańskiej walce okolo 800 lat/ ktore-
go rodzay Herodotus dostatecznie wypisał.

Rodzay Olimpiadi matki Alexandrowey.

Achilles ktory był Greckim krolewiczem/ Pirrus brat iego/ Molosus krol
Epiri od ktorego pośedł Pausanias krol Epirow/ Larimbas/ Alctas/
Neoptolomeus/ a ten był otec iey.

Pausanias.

Filip otec Alexan-
drow gdy był zabity od Pansa-
niego swego Książęcia/ dla nieu-
czynienia sprawiedliwosci/ o brzy-
dliwy uczynek/ ktory był wziął od
Attalusa rycerza Filipowego/ od
stąpił Illirici/ to są Slowacy/ y
Grekowie od Macedoniey/ abo-
witem iężeże był Alexander mło-
dym/ wszakże potym wziawszy po
oycu swym Macedońskie krole-
stwo/ zaśia wziął Illiriki/ potym

Attalus.

Greci z Eban / ktorzy zstale przeciwo iemu s Persy postepowali do grun-
 tu zborzyl thac iz nigdy wsturac ni mogli / A gdy uz sobie potey Alex-
 ander w Grecien wczynn / wezbral sie do Azien z wojskiem swoim / ktore
 go miał / pieknych czterdziestci tysięcy / ieznych czterzy tysiac / a bylo tam
 juz iego oycá ludzi thac wiele / stym malym ludem porazil Persy y wiele
 miast znamienitych pobral / to jest / Sardis / Mileth / tirum / gdzie tam
 wiele niewiez / sności wzył / Dariusz krol Perski po porazce wietl do Indi-
 ey / Zone iego y matke / syna y dziewczke Alexander pobral / s ktorz mi sie
 tat lastawie obchodzil / iako na tatke przysluchalo / iz matke Dariusowe
 matka swoia nazypwal / zone siostra / dzieci calowal iako swe własne / dla-
 czego byl wziety / y wdziecznym v ludzi we wszytkich Azien / tat iz do-
 browolnie k niemu same kráginy przystawaly / Potym Darius z no-
 wu zebrał wojsky wielkie na Alexandra v rzeki Eufraten / tam do ostat-
 ka porazon / a wietkaiac zabít od swego slugi rzezonego Balsa / a gdy go
 nadiechal Alexander / barzo go s płaczem žalowal y rzekl sie pomścić te-
 go nad Balsaem / ktorego gdy poznano / kazal dwoie drzewa schylit / a za-
 wirzechy obie nodze wwiezac y pusci / tam go drzewa rostargnely / Po-
 tym Alexander icchal do Babilonu / wziął y Suzam / a stad Monarchi-
 ey y wszytkich Azien dostal / a dzialo sie siodmego roku iego krolowania /
 pize cho Justinus za ieden dzien / iz Alexander thac z malym ludem na
 wpytel swiat walczył zwlaszcza w Azii / gdzie tham prawie wszytkiel
 swiat ziemie lezy / bo iny thw w Europie na ostatku ziemi miekamy /
 gdyz nas blisko morze wielkie Oceanus / piza tez za ieden dzien iz Alex-
 ander w swoim wojsku sprawce zadnego nie miał mlodszego nad sie /
 coby mu bylo mniej czterdziestci lath / mowiac iz nie wpeteczni se / ale
 statosc zwycieza / Abowiem byl y sam wylecial przy iedney piany biesie-
 dzie / gdy slychal Clitusa (swego starego rycerza) chwalcac Jilipa oycá w
 mi rności nad Alexandra / kazal sobie dac luku Alexander / tham zabít
 Clitusa czego potym žalowal tak barzo / iz by go byli ni hamowali / za-
 bil by sie sam byl na t go robie . Takze th z s przemiennych obyczajow
 przmiemilo sie bowiem gdy sie bral z wojskiem przeciwo In-
 dom a Scyton a we dwunastcie lat po oycu Jilpie / a swych lath
 miał 32 : miesiec z . od narodzenia swego . Bylochy wiele o tym wi-
kim krolu

Dobyprawa
 Alexandroa
 do Azien

Dariusz

Eufraten.
 Dariusz zabí

Bessrostar-
 Gall.

Babilon
 Zusa

Azia
 Europa

Clitus

Indi
 Scyia

kim krolu na przyklad danym co pisac / tak go pan Bog wsem przed
pezy byl na swiecie postawil / skad mu sczescie a ta sprawa przychodzila
ta / iz mu zaden na swiecie odeprzec nie mogli / ale iz tego wiele tak / hy
male kragki / znosci nie moga / Przeko kto chce serzey bacznosc / eci Nero-
dota / Justina / Plutarcha / a Danielowe prorocstwa rozumiey / o tym
zaczynym czlowieku od Boga tu przykladu danym.

Rozdzial krolestwo po Alexandrowey smierci.

Alexandrowa zena Roxana / cora krola Perskiego po smierci mza
za swego byla brzemienna / a gdy inego dziedzica nie bylo / wiele
ich na to przyzwalalo / aby tego czekali / iesli sie syn wrodzi aby byl
dziedzicem / a do tego czasu krageta Rzecz pospolitą sprawowal / kto-
rzy sie im beda opiekac / Przeciw temu byli drudzy zwlaszcza Perdicas /
ktory przyzwalal zdradliwie na Ardeusa brata Alexandrowego / na kto-
rego wiele ich s nim przyzwolilo / gdzie y Perdicasa tego sprawca nawys-
szym wybrali. Perdicas myslil iakoby sam Monarchia obdzierzal / w-
myslil poiac siostrze Alexandrowe Kleopatre / aby ktemu mial lepszy
przystep. Antipater ktory na ten czas rozkazowal w Macedonien / o-
baczył zdrade Perdiki / wesle mu przekazil / dla czego woyska na sie wiel-
kie zebrali / a stey przeciwny / napirwse rostirki miedzy kragety po smier-
ci Alexandrowey wrosly / potym przeciw Perdice ini powstali / Antipater
Ptholom:us / Antigonus / s kthoremi gdy walczyl / zabil w Egipcie od
wlasnych rycerzow dla iego spornosci / a tak krageta przednichy omie-
nili sie po Alexandrze rozdzielic krolestwo / gdzie ktory byl starosta za Ale-
xandra / tam mial byc panem / Seleucus krolem Syryskim / Ptole-
meus Egipskim / Antigonus w Azien / Cassander w Macedonien y w
Grecien zostali / kthorzy po ym dla Monarchien Macedonskiej wielkie
walczyli wredli miedzy soba / a zwlaszcza w Macedonien / Abowiem byl
Cassander / slachetna Olimpiade matka Alexandrowe zabil / ktora po
sobie taki przyklad cnotliwy w ludzka pamiec zostawila / iz w hysen hi-
storikowie y kronikarze o niy pisa / Karu m pudicicie exemplum / to iest
przyklad okazanie cnoty niepospolity / Abowiem gdy ia miano seiac /
sila na sm exc bez strachu pokozowaly rece na ramionach w dwu panien
byla ten pamieci / iz lecac do ziemi rekoma sie zakrywala / aby kthorey
czasci ciela nagiego nie pokazala / takze tey y pannom rozkazala czynic /
bo za wstydem

Perdicas
Ardeus

Kleopatra
Antipater

Perdica zabil

Cassander o-
krutny

przykla leno
alwy Olympt
adi

bo za wstydem enotà chodzi. Roxane žone Alex ndrowe kazał poimac
 na prawowšy teź aby iij dziecie bylo zabito / ktore byla po smierci Al xen
 drow y porodziła / to jest Alexandra drugi go / Wpatze pan Bog / a z te
 go otrucie ištwa nie nad samym pomscił / ale nad iego syny / Abowi m
 po smierci Casandrowey / synowie iego Antipater y Al xend r walczac
 o Macedonškie krol stwo / wcielk sie ied n do Lizimacha cpea sw y zeny
 o pomoc / od ktorego zabit / Alexander drugi syn wcielk sie do Demetriu
 sa / od ktorego teź zabit / a stad krol stwo Macedonškie przyplo na De
 metriusa / kthorego rodzay trwal dlugo / a z do krola Cosdrasa kthorego
 byl Constantinus poimaf.

Roxana po
manaDemetrius
Cosdras

O krolach Syryjskich.

Krzysz Sclawcus vrodzi
 lo sie w Macedonicy / na
 ktorego czlenu rodzacim
 bylo znamie / na kstalc korwice
 a taticz bylo v iego potomkow
 a z do trzeciego potolenia / then
 zabil Demetriusa y syna Anti
 gona krole wielkicy Azji y / Ba
 bilon moea wzial y inne miasta
 tenze y Lizimacha krizze z Ne
 lesponthu zabil / Pothym teź y
 sam zabit od Ptolomeusa Ce
 zrawna. **E** Strazliw: przy
 klady zaprawde z vpadku tych
 krolow / ktore sam Bog na tho
 miysce pomaznie / prziwodzac
 nas ku temu przykladu / aby

Demetrius
zabit
Antigonus
zabitLizimach
zabit
Seleucus zabit

smiy nie duzali w swoje mocny mardosci / iedno nari wšnyto pr ekladali
 Po smierci Sclawtowey Antiochus Soter krolowal w Syry / kroy
 mial yna Antiocha Ecos rzezon go / Ten Antiochus mial žone Lao
 dicen s ktora mial dwu synu Selewka Calinica / a Antiocha Hieraxa /
 Ptolomeus Jladelfus dal v iewke swoje Berenicen. Antiochowi za
 druga žo

Antioch Soter
Antioch Teos
Calinicus
Hierax

Drugą żonę / polym godymark Antiochus namowila Laodiceę Se-
lewka syna swego / aby poimal Bereniceę macoche swoie a krolestwo
wzial / y wezynil tat / oblegl macoche / ktora sie mu pod slubowanim iez-
go obyczajnego zachowania dala / wpat potym przebaczył t go / dal za-
bić enośliwą panią Bereniceę / co v Daniela w swietym pismie iawo-
nie sto / krolowa z Egiptu v Asyrianow iawna krzywdę cirpieć bedzie
czego sie pomsci krol Egipski nad Asyriany / gdzie potym brat iey Pto-
lomeus Euergetes iechal do Syrię / Selewka wygnal / miasth wiele
pobral. Chęć sie mscić Seleucus wcielił sie do brata młodszego Antio-
cha Hieraxa / ktory go snim ziednal / a sam państwo braterskie wziac v-
myslił s pomocą posthronnych ludzi za pieniądze nabitych / abowiem
byli w ten czas Gallate w grecię / ktore byl przywiody Brenno Książę
z Niemiec / ktore dzis zowiemy Gallos to iest Francuz / od Gallow Gal-
late wezwani do ktorych swiety Pawel częstho pisal o wierze Krzesciane-
skiej / a stych pomocą zwyciezyl Antiochus Selewka brata / ktory też
sam Antiochus zwyciezyl od Sarskich Książat. Potym sie wcielił
Antioch do Ptolomeusa Euergeta o pomoc przeciw Scythom / ale
Ptolomeus pamietajac na okrucienstwo ktore nad siostrą iego Bereni-
cę odzialal / zabil go / a brat przed tym Seleucus syie zkamal / a thak
mizernie ci dwa bracia zgineli / a snadz dla niewinney krwi rozlania /
ktorey pan Bog dlugo żadnemu nie cirpi.

Antiochus wielki

Antiochus wielki w Syrię krolowal / ktory
Ptolomeusa Filopatra Krola E-
gipskiego przesladowal / krol Egip-
ski stych przyczyn / poruczyl sie
Rzymianom / y syna im dal w o-
pięte / stad byly wrośli wielkie wal-
ki między Antiochem a Rzymia-
ny / a w ten czas byl wcielił Dani-
bal po porazce Carthaginijskiej / do
Antiocha / w ktorego dusal Anti-
ochus / y w iego nadzieie Rzymia-
nom hardym byl / ale gdy mu moc Rzymianie starli / musial snimi sie

dnac / a syna Epifana Antiocha w zakladzie dac. Po smierci Antiocha
 w wielkiego syn iego Seleucus wstapil na panstwo synowskie / An-
 tiochus Epifanes w then czas wciel z Rzyma z wiezienia / wypedzil
 brata Seleuka / a sam panstwo pod nim wzial / Zento potym Antio-
 chus Epifanes bedac chytwym a okrutnym wezbral sie do Jeruzalem /
 abowiem Zydz / tak niesorni byli / iz nie dawali kaplanstwa nawyszsz-
 go potomkom ich / iedno panom wielkim / zabiwshy wlasnego dziedzica /
 srey przyczynn iechal Antiochus / iz byl proson od Jazona / aby go ka-
 planem ostawil / ktory gdy przyechal wiele ludzi pobily kosciolow polu-
 pil w Jeruzalem / potym iechal do Egiptu / nadziewaiace sie go dosthac
 po opiece krola mlodego / ale iz sie inz bylo poddalo wiele miast krolowi
 mlodemu / przeto sie go obawaly Rzymian / o czym serzey Jozefus pis-
 ze. Gdy sie po wthory kroc do Jeruzalem Antioch wyprawil / tham
 wielke lupicstwo uczynil niz pirwey / y postkaradzenie Salomonowe *Jozefus*
 go kosciola / abowiem kazal s nied wymiatat Boze przykazanie / Biblia
 y inne księgi popalic / a slup swoy balwochwalski wstawic / y Zidom przy-
 kazal aby gi chwaili za Boga / a stad Daniel naznaczył w swietym pi-
 smie Antikrysta sposobem Antiochowym przyse / iz bedzie przeciw na-
 rzartowa moc mocy Boga nawyszsz go / o ktoreo okrucienstwie tez Ma-
 chabeus pisze w Biblii / Wpatze / iz pan Bog nie lubi ani cirpi zadney
 okrucnosci / zbytkow ani balwochwalswa na swiecie / wzbudzil Macha *Machabeus*
 beusha Zyda / ktory zebrawszy nie wiele ludzi porazil Antiocha / po trze-
 tim leci jako byl slup do kosciola wstawil / kosciol swiety naprawil wy-
 rzuciwshy rzartowstie balwany. **C** Dykalo sie po smierci Alexan-
 dra wielkiego 148. lath / a po wyzwoleniu Zydownskim z Babilonicy
 lat 348. a przed narodzeniem Kristusa 152. lat / wedlug Cariona.
 Gdy po trzecie wyprawil do Jeruzalem Antioch / Epifanes rzeczony
 od halesthswa / bowiem gdy byl pian rozmiatal po ludzich pieniadze /
 chege sie mscie porastiswey nad Machabeusem / umarl: po tego smier-
 ci brat Demetrius wzial krolstwo / zabiwshy mlodego Antiocha / y pa-
 tra synowca swego / wciel sie do Rzymian / Alexander kszaz oborzyl sie
 na Demetriusa y zabil go / zaste od syna Demetriusowego zabieh Ale-
 xander / Mial tez syna drugiego Demetrius Antiocha Gryfa / ktorzy z
Smierc Antiocha
Demetrius
 Antiochem

ewny zn.k
iewu Boże
nad krol-
syrskimi.

Antiochem Syryjskim walczył o krolestwo Syryskie / gdzie sie oba zabili / także synowie ich także walczyli o nie / aż na ostatku wcieli si ieden do Egiptu krola Ormianskiego / ktory zabiwszy obudwu posiadł krolestwo Syryskie / aż Pompeius wielki Rymski samego Egiptusa zabili i krolestwo oboje wziął / a tu potemstwo Selewtowe przyplo w cudze ręce y s krolestwem.

O Krolach Egipskich.

Ptolomeus Lagiow syn / ktorego Pausanias

pisze z betartą od Filipa cesa Alexandrowego posiadł.

Ptolomeus Sifadelfus / o tym

wiele pisze / iż sie kochał w naukach wszelkich / do ktor go przypiezdżali z rozmaitych krajów wzięni ludzie / a stąd sie z uczonimi ludzmi y ydowskimi poznal / ktor y go namowili / iż y dowsta Biblia dal przelożyć na Grcki y Łaciński ięzyk siedmdziesiąt wykładacjom uczonym / gdy oba żył / lud y ięzyk ydowski / na świecie być nastarszy / y od Boga łaskawy / kochał sie w ich księżach / także w świętym piśmie iako w historiach.

Ptolo. Sifopator / then byl zwycięzył Antiocha wielkiego / ale sie potym skązil bo zabł krolową żonę swą / dla miłości ie dney dziewczki.

Ptolo. Ewergetes / ten sie mścił siostry Beremien nad Syryjskim krolm / iako wysszy napisano.

Ptolo. Epifanes / tego natezdżal Antioch wielki / wpażze mu potym dal dziewczkę za żonę Antiochus.

Ptolo: Filemetor / pod ktorym Antiochus Epifanes chciał wziąć krolestwo / ale go Rymianie obronili.

Pto: Ewergetes / ten Demetriusa porażonego y wygnanego na krolestwo Syryskie zaśie wsadził.